

ЧЕТ ТИЛЛАРИНИ О'RGANISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR

Aliyeva Sarvinoz Abbasjon qizi

Farg'ona davlat universiteti Amaliy ingliz tili kafedrasi o'qituvchisi

Aliyevas907@gmail.com

Muxtorova Gulchiroy Toxirjon qizi

Farg'ona davlat universiteti, Ingliz tili va adabiyoti fakulteti

21.88 guruh talabasi

Annotatsiya: Hozirgi kundagi yosh avlod uchun xorijiy tillarni o'rganishi ularning kelajakdagi mavqei va O'zbekistonga qo'shishi kerak bo'lgan hissalar haqida va xorijiy tillarni hozirgi kundagi rivojlanish darajasi yosh avlod uchun til o'rganishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: Innovatsion texnologiyalar, metod, kompleks tizim, lingafon kabinetlari, o'yin, intensiv.

Xorijiy tillarni o'rgatish bo'yicha kelajak uchun mustahkam poydevor bo'ladigan yangi tizimni yo'lga qo'yish vaqt-soati keldi." - deydi o'zlarining ma'ruzalarida hurmatli prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev. O'zbekistonning har bir yetishib kelayotgan yosh avlod hech kimdan kam bo'lmagan, dunyo ta'lim standartlari darajasiga to'liq javob bera oladigan yetuk bilimli-ilmli bo'lishi shart va bunga jon-jahdimiz bilan kirishishimiz kerak. Bugungi kunga kelib chet tillari ayniqsa, ingliz tilini o'rganishga bo'lgan talab va qiziqish shunchalik kuchaydiki bog'cha yoshidagi bolalardan boshlab katta yoshdagi mutaxassislargacha ingliztilini o'rganishga harakat qilyaptilar. u ijobiy holat albatta, chunki, til o'rganish o'sha tilde gaplashuvchi davlatlar madaniyati, tarixi va gaplashuvchi davlatlar madaniyati, tarixi va urf odatlarini o'rganish bilan birga shaxsiy manfaatlari yo'lida ham eshiklar ochilishiga zamin yaratadi . Qayd etib o'tilgandek mamlakatimizda O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim To'g'risida"gi qonunini hamda Kadrlar tayyorlash milliy dasturini amalga oshirish doirasida chet tillariga o'qitishning kompleks tizimi, ya'ni uyg'un kamol topgan o'qimishli, zamonaviy fikrlovchi yosh avlodni shakllantirishga, respublikasining jahon hamjamiyatiga yanada yo'naltirilgan tizim yaratildi. Chet tilini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish samaradorlikning oshishiga yordam bera oladi. Misol uchun mashg'ulot davomida chet tildagi video rolikni ko'rish orqali o'rganuvchining eshitish ko'nikmasi yetarli darajada rivojlanadi. Ba'zi bir hollarda esa videolar uchun berilgan izohlar ularning yozish, o'qish va hattoki gapirish ko'nikmalarini o'stirishida ham yetarlicha o'z ta'sirini ko'rsatadi. Shu o'rinda "klaster", "baliq skeleti", "venn diagrammasi" , "rolli o'yinlar", "aqliy hujum", "savol-javob" kabi metodlarni aytib o'tishimiz lozim. Har bir metodning qo'llanilishida alohida talab o'quvchilar uchun chet tilini osonroq

o'rganishda yengillik yaratib beruvchi omillari mavjud. Masalan, aqliy hujum metodini olsak, bu metod talabani tezroq fikrlashiga va nutqini o'stirishga juda ham katta ijobiy ta'sir ko'rsatadi va bir birlari bilan fikr almashish orqali ham dunyoqarashi, fikrlash qobiliyati rivojlanadi. Ta'lim asosan an'anaviy uslublarda olib borilmoqda. Xorijiy mahalliy hamkorlar bilan aloqalar o'rnatib, ularning moliyaviy, tashkiliy va uslubiy ko'magini mamlakatda xorijiy tillarni o'rganishni ommalashtirishga jalb qilishni tashkil etadi. XX asrda chet tillarini o'qitish metodi.

1. Grammatika-tarjima metodlari.
2. Bevosita ta'lim metodi.
3. Eshitish-gapirish metodi.
4. So'zlashuv-holat metodi.

Masalan: ingliz tilida gaplashish ya'ni "speaking" uchun 3 ta narsa kerak. 1.Gap tuzish formulalari. 2.Eng kerakli grammatika mavzulari. 3.Speaking savollari. Ingliz tilida gap tuzish: 1) simple 2)complex 3)compound 4)complex compound. Chet tili darslarining o'qitilishi jarayonida ilg'or pedagogik texnologiyalarni, interfaol, innovatsion usullardan, kommunikativ axborot vositalaridan foydalanish talab qilinmoqda. Respublikamizda chet ilining o'qitilishi, chet tili o'qituvchilarining bilim va ko'nikmalarini baholashning umumevropa ramkalari tavsiyanomalari (CEFR) ga mos ravishda yangi usul va talablari ishlab chiqildi. Unga ko'ra umumta'lim maktablari va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari uchun darsliklar yaratildi. Ushbu talablarga mos ravishda o'quv xonalari stendlar va yangi axborot ommunikativ texnikalar bilan jihozlandi. Chet tili fani to'rt aspektga (o'qish, yoish, tinglab tushunish va gapirish) bo'linib, ularning har biri bo'yicha alohida tushuncha va ko'nikmalar berilmoqda. Texnologik vositalardan foydalanish chet tili o'rganishning har bir spect (o'qish, yoish, tinglab tushunish va gapirish)ida qo'l keladi. Masalan, tinglab tushunish uchun, albatta kompyuter, player, CD diskarsiz bu jarayonni amalga oshirish mumkin emas. Tinglab tushunish til o'rganishning eng muhim qismlaridan biridir. Bunda o'quvchi bir paytning o'zida so'zlovchining talaffuzi, Grammatik qoidalarga rioya qilganligi, so'z boyligi va uning ma'nolariga e'tibor berishi talab qilinadi. Chet tilini zamonaviy texnologiyalardan foydalanib o'rgatish va o'rganish eng samador usullardan biridir. Bu jarayonda,

jumladan:

- kompyuterlardan foydalanganda o'quvchi chet tilidagi video roliklarni, namoyishlarni, dialoglarni kino yoki multfilmlarni ham ko'rishi ham eshitishi mumkin;
- chet tilidagi radio eshittirishlar va televideniedagi dasturlarni eshitish va tomosha qilish mumkin;
- ancha an'anaviy usul hisoblanadigan magnitafon va cassetalardan foydalanish;

— CD pleyerlardan foydalanish mumkin.

Bu texnik vositalardan foydalanish o'quvchilarning chet tilini o'rganishlari jarayonini qiziarliroq va samaraliroq bo'lishini ta'minlaydi Globallashuv jarayonida hayotimizni internetsiz tasavvur qilish qiyin. Chet tilini o'rganish va o'qitish jarayonida undan unumli foydalanishning eng samarali usullardan hisoblanadi. Internet orqali chet tilida so'zlashuvshilar bilan muloqot qilish imkoniyati paydo bo'ladi. Bugungi kunda innavatsion ta'lim texnologiyalarining bir necha xil usullari mavjud. Ta'lim jarayoniga yangiliklarni olib kirish va ularni tadbiq qilish orqali ta'lim samaradorligini oshirish nazarda tutiladi. Chet tili darslarining o'qitilishida turli rolli, harakatli o'yinlardan foydalanish ham darsga ham til o'rganishga bo'lgan qiziqishni ortishiga sabab bo'ladi. O'quvchilarning juft yoki kichik guruhlarda ishlashlari orqali esa o'quvchilarning boshqalar bilan kommunikativ aloqa qilishlari uchun yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Muminova, F. M. Ingliz tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalardan foydalanish.
2. O' Hoshimov, I Yoqubov "Ingliz tili oqitish metodikasi" (oquv qollanma) Toshkent "Sharq" nashriyoti 2003
3. New Fly High 5 (o'qituvchilar uchun metodik qo'llanma). 2017
4. Toirova N. et al. LINGUOCULTURAL ANALYSIS OF PHRASEOLOGICAL UNITS IN EASTERN CULTURE // FAN, TA'LIM VA AMALIYOTNING INTEGRASIYASI. – 2022. – T. 3. – №. 5. – C. 75-84.
5. Sarvinoz A., Maftuna A. LINGUOCULTURAL PECULARITIES OF THE UZBEK GEORTONYM NAVRUZ // IJODKOR O'QITUVCHI. – 2023. – T. 3. – №. 28. – C. 180-186.
6. Alieva, S., & Rozikova, G. (2023). LINGUOCULTURAL AND SEMANTIC ANALYSIS OF THANKSGIVING DAY LEXEMES IN ENGLISH NATION. International Bulletin of Applied Science and Technology, 3(10), 227–232. Retrieved from <https://researchcitations.com/index.php/ibast/article/view/2809>
7. Aliyeva S. A. Q. LINGUOCULTURAL PROPERTIES OF PHRASEOLOGICAL UNITS // CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PHILOLOGICAL SCIENCES. – 2021. – T. 2. – №. 11. – C. 135-140.
8. Zaylobidinovna R. G. et al. "AYOL" KONSEPTI BILAN BOG 'LIQ INGLIZ XALQI GEORTONIMLARI // BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2023. – T. 3. – №. 3. – C. 518-523.